

KUNST EN NIJVERHEID IN DE HANZESTEDEN

Ooit stonden Kampen, Zwolle, Deventer en Zutphen volledig in het teken van handel en zeevaart. Tegenwoordig is het handelsepicentrum verplaatst naar het westen van ons land, maar de creatieve handelsgeest en bruisende steden vol middeleeuwse architectuur zijn gebleven. Ontdek vier Hanzesteden aan de IJssel tijdens een treinreis door het oosten van Nederland

TEKST TJITSKE KINGMA FOTOGRAFIE MARK BOGEMA



Met de klok mee: Eeuwenoude boeken in De Librije in Zutphen; gids Jos Hogenbirk voor de Nieuwe Toren in Kampen; grote letters verwelkomen je in Zwolle; een standbeeld dat een van de verhalen omtrent de Kamper Uien uitbeeldt: de Steur met de bel. Tegenover: Een 3D-stadskaart van Deventer



REIS MEE NAAR DE 13DE EEUW. DE HANDEL

tussen Europese landen bloeit steeds meer op, maar er is een groot probleem: er liggen constant zeerovers op de loer. Met de gedachte 'samen staan we sterk', wordt het Hanzeverbond in leven geroepen. De Hanzesteden werken samen om goedkope goederen in te slaan en te vervoeren, en ze beschermen elkaar en zichzelf tegen piraterij en gierige landsheren. De meeste Hanzesteden liggen in Duitsland, maar het gebied met maar liefst 200 samenwerkende steden strekt zich uit van Frankrijk tot aan Rusland. Nederland telde ooit 22 Hanzesteden: strategisch gelegen plaatsen aan zee of aan een grote rivier, want er werd destijds voornamelijk over water gehandeld. Handelaars kwamen met koggen, grote vrachtschepen met een lengte van 15 tot 30 meter, uit Duitsland of Scandinavië naar Nederland. Via de Zuiderzee kwamen veel koggen aan in Kampen, vanaf waar ze bijvoorbeeld via de IJssel verder het land in vaarden. Ik treed in het kielzog van de kooplieden uit de tijd van het Hanzeverbond, niet per kogge, maar per trein, en volg hun sporen langs de IJssel van Kampen naar Zwolle, Deventer en Zutphen.

STATION 1:**KAMPEN**

Wanneer het Kamperlijntje de Hanzestad Kampen binnenrolt word ik meteen overdonderd door het uitzicht op de stad: aan de andere kant van de IJssel doemt een bescheiden skyline op, met de Nieuwe Toren als blikvanger. Ervoor dobberen schepen aan de kade, hun masten prikken in de helderblauwe lucht en verhullen de kronkelende, middeleeuwse straten erachter.

Om in het stadscentrum te komen steek ik de IJssel over via de Stadsbrug, een opvallend staalje techniek: het middelste gedeelte van de hefbrug wordt omhoog getakeld door acht met bladgoud beklede wielen die blinken in de zon. Aan het eind van de brug kijken twee gigantische ogen me aan; een muurschildering van de 17de-eeuwse magistraat Jan Beeldsnijder prijkt op de zijgevel van het Stedelijk Museum Kampen.

Theo van Mierlo, die al jarenlang tours door het museum geeft en vol enthousiasme alles over de stad kan vertellen, neemt me mee naar de Schepenzaal. Deze vleugel van het museum, in het voormalige Raadhuis, stamt uit de 14de eeuw, het interieur is wat jonger, deze werd in 1545 vervangen nadat het oude interieur door een brand werd verwoest. Men heeft destijds getracht om zoveel mogelijk weelde uit te stralen, maar het resultaat oogt wat propperig

in de kleine ruimte.

'Daar was de kunstenaar die de zandstenen schouw heeft gemaakt ook niet blij mee,' vertelt Theo. 'Hij heeft hij allerlei ingrepen moeten doen om de schouw te laten passen, wat je nu nog kunt zien.' Inderdaad, er zijn gekke hoeken uit de schouw geschaafd zodat het houtsnijwerk ernaast paste; het leidt alle aandacht weg van het gedetailleerde ambachtswerk. Juist deze onhandige oplossingen blijken kenmerkend te zijn voor de stad Kampen.

Anekdoten over hoe klunzig Kampenaren kunnen zijn heeft Jos Hogenbirk, stadsgids bij Kamper Events, te over. Hij neemt me mee de 33 meter hoge Nieuwe Toren op. Onderweg komen we langs een escaperoom die in de toren is gebouwd en een gigantische speeltrommel die ervoor zorgt dat er om het kwartier klokken luiden. Precies op het moment dat ik de hoogste etage betreed en het uitzicht over de stad zie, beginnen ze te beieren.

Vanaf de toren heb je uitzicht op heel Kampen. Ik tel drie stadspoorten: de Koornmarktspoort, de Broederpoort en de Cellebroederspoort, die nog stammen uit de hoogtijdagen van Kampen. Jos wijst ook de Voorstraat aan. 'De huizen daar hebben een andere bouwstijl dan de oude huizen die je hiernaast ziet. Daaraan kun je zien dat daar ooit de stadsmuur liep,' zegt hij. Toen de bouw van de toren klaar was, was het huidige uitzichtpunt van de toren tevens het platte dak. Pas een paar jaar na de bouw werd de "lantaarn" toegevoegd, die naar verluidt oorspronkelijk was ontworpen voor het Paleis op de Dam.

'Toen het dak nog plat was, namen de wind en vogels zaden mee, waardoor er gras en onkruid op het dak begon te groeien,' vertelt Jos. 'Dat vonden de Kampenaren geen gezicht, dus ze bedachten een list. Een boer had nog wel een koe staan die daar kon grazen, dus die werd naar de stad gehaald. Alle sterke mannen werden verzameld om de koe naar boven te takelen. Helaas probeerden ze het dier met een touw om haar nek naar boven te slepen, dus het beestje heeft de tocht niet overleefd.' Het zijn dit soort verhalen waardoor Kampenaren de bijnaam 'Kamper uien' hebben gekregen, duidend op hun dommigheid. Tegenwoordig heeft men het als geuzennaam aangenomen en zijn zelfs de Kamper Ui(t)dagen in de zomer ernaar vernoemd, waarbij als startsein een plastic koe de toren op wordt gehesen.

Enmaail weer beneden sla ik rechtsaf de Oudestraat in om thee te drinken bij De Eenhoorn. Hier geen Kamper uien, maar een stukje van de oude handelsgeest, stammend uit de hoogtijdagen van de Hanzesteden. Terwijl ze twee glaasjes thee inschenkt om van te proeven, vertelt Krista Fixe over de zaak waar ik zit. 'Kampen stond in de 19de eeuw echt bekend als een tabaksstad, er waren toen meer dan 100 fabrieken. Nu is De Olifant de enige die ➔



De Koornmarktspoort in Kampen gezien vanaf de IJssel. Rechtsboven: detail van de Koggewerf. Rechtsonder: Uitleg over tabaksbladeren bij De Eenhoorn.





Museum de Fundatie in Zwolle zit gevestigd in het voormalige Paleis van Justitie, gebouwd in neoclassicistische stijl

nog over is.' Door de afname van de sigarenproductie richtte De Olifant in 2003 De Eenhoorn op. 'Veel koffie komt uit dezelfde landen als tabaksbladeren, dus de banden waren er al,' vertelt Krista. Naast koffie was ook thee een logische keuze. Terwijl ik aan mijn thee nip verwonder ik me over dit stukje nijverheid anno 2021, waarbij de tabaksbladeren en specerijen grotendeels zijn ingeruild voor theebladeren en koffiebonen, die ter plaatse worden gebrand en verpakt. Door inpoldering is de zeevaartroute van Kampen vrijwel onmogelijk gemaakt, en de enige kogge die nog vaart is een reconstructie, maar de Hanzementaliteit in Kampen leeft voort.

gebaart. 'In het najaar vangen deze bomen koolstof op, wat enorm handig was in de 14de eeuw, toen iedereen in het najaar zijn kachelkje aanzette.' Hoewel veel panden in de binnenstad uit de 16de en 17de eeuw komen, zijn er nog steeds sporen van de middeleeuwen te zien. Een van de mooiste plekken in Zwolle waar je dit terugvindt, is bij de 13de-eeuwse Sassenpoort, onderdeel van de stadsmuur.

Onderweg naar de Sassenpoort leidt Wally me langs Museum de Fundatie, een prachtig neoclassicistisch pand uit de 19de eeuw, waar een schril contrasterend, modern dak op is geplaatst: "de Wolk", die uit 40.000 keramische tegels bestaat waar inwoners van Zwolle hun naam op hebben geschreven. In het museum hangen werken van Van Gogh tot Mondriaan, en er worden regelmatig tentoonstellingen gehouden met hedendaagse thema's.

We vervolgen onze weg via de lommerrijke Potgietersingel langs de stadsgracht richting de Sassenpoort. 'In de zomer zitten hier vaak mensen met een picknickkleed en een biertje in het gras,' vertelt Wally. Praktisch de hele binnenstad wordt omcirkeld door een strook groen langs de gracht, wat ooit de verdedigingswallen waren. Nu is het vooral een plek om te ontspannen en te genieten van een stukje natuur in de stad. Terwijl ik wandel, zie ik regelmatig bootjes voorbijvaren vol families en vriendengroepen die een rondje maken over de gracht.

Eenmaal aangekomen bij de Sassenpoort belt Wally aan bij een klein deurtje aan de zijkant. Ik volg hem een trappetje op en kom

'De binnenstad wordt omcirkeld door een strook groen'

aan in een grote ruimte boven de poort. Op de grond ligt een uitvergrote luchtfoto van Zwolle, waarop ik met mijn ogen de route volg die ik net heb gelopen. De Sassenpoort heeft na zijn pensioen als stadspoort vele functies gehad, van opslag voor het plaatselijke garnizoen tot provinciaal rijksarchief. Hier ontmoeten we Corry Gillisen, een spin in het web van alle activiteiten in Zwolle.

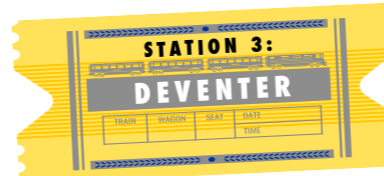
'Dit is een van de oudste stukken van de middeleeuwse stadsmuur die nog over is en zo goed is bewaard,' zegt ze terwijl ze haar armen betekenisvol spreidt in de donkere ruimte. 'Uit bonnetjes en facturen is gebleken dat de bouw ongeveer in 1406 begon, wat veel eerder is dan voorheen werd gedacht.' Het verdedigingswerk komt uit de tijd van het Hanzeverbond en diende als binnenpoort van de stad.

'Zwolle is nooit echt aangevallen geweest, behalve in 1524, toen het Beleg van Zwolle plaatsvond,' zegt Corry. 'Daarin speelde de Sassenpoort een belangrijke rol'. Er was ruzie tussen Zwolle en Kampen, omdat Kampen tol hief op een belangrijke handelsroute naar het Zwarte Water. Zij werden daarin gesteund door de keizer en de bisschop van Utrecht. Zwolle zocht daarom steun bij de Hertog van Gelre. 'Dit leverde Zwollenaren de bijnaam "blauwvingers" op, een term voor overlopers'



vertelt Corry met een grijns. De oorlog bleef vier jaar lang aanhouden, totdat Zwolle het Gelderse stadsbestuur afzette en met hangende pootjes terugging naar de bisschop van Utrecht. Daarop viel Karel van Gelre de stad aan, maar met behulp van Hanzesteden Kampen en Deventer duurde het beleg slechts 24 dagen.

Mijn laatste stop in Zwolle ligt aan de andere kant van het centrum, vlak bij een ander overgebleven stuk stadsmuur; de zoetigheden van De Gillende Keukenmeiden roepen me. Net wanneer ik aldaar een slok neem van mijn ijskoude limonade met peer en munt, hoor ik achter me ritmisch getrommel. Alsof ze zijn geroepen komen er allerlei mensen op blote voeten aangewandeld die met hun armen in de lucht beginnen te dansen. Een typisch tafereel in Zwolle: een stad waar de middeleeuwen samenkomen met het bruisende nu.



Het is gezellig druk in Deventer als ik van het station naar het Grote Kerkhof loop. Overal spot ik kleine boetiekjes en knusse cafés, mensen zitten op het terras of dwalen wat door de stad. Pal naast de imposante Lebuinuskkerk, bij Hotel In het huis van Deventer, ontdek ik de stempel die op Deventer is gedrukt: dit is een kunststad.



Deventer wordt ook wel de boekenstad genoemd, vanwege de uitgeverijen en drukkerijen die hier al sinds de tijd van de Hanzeroutes gevestigd zitten, en tegenwoordig wordt hier ieder jaar de grootste boekenmarkt van Europa gehouden. Maar niet alleen de boekdrukkunst staat hoog in het vaandel, ook andere kunstvarianten komen aan bod.

Bij het hotel ontmoet ik Rob te Wierik. Tijdens het inrichten van de negen lofts is samengewerkt met kunstenaars, wat tot de meest uiteenlopende creaties zorgt: een driepersoonsbed, een kamer waar een levensgroot figuur als het ware door de muur naar binnen komt lopen, en een ander met uit hout vervaardigde beertjes die onzedelijke dingen met elkaar doen. Op de binnenplaats blijf ik even staan bij een gigantisch kunstwerk van een vrouwelijk figuur met een hertenkop. 'Dit beeld is van een bevriende kunstenaar,' vertelt Rob. 'Hij deed er niks mee, dus hij heeft het opgeknapt zodat wij het bij ons in de binnentuin neer konden zetten.'

Als ik het pand uitstap bevind ik me gelijk weer in een hele andere wereld; van het hippe, moderne hotelinterieur terug naar de middeleeuwse en 17de en 18de-eeuwse gebouwen. Met mijn hand scherm ik mijn ogen af van de zon terwijl ik omhoog kijk naar de Lebuinuskkerk, een imposant gotisch bouwwerk dat de daken van Deventer overschaduwet. Ik beklim samen met gids Truus Schreijer de 220 treden naar het uitzichtpunt boven op de kerktoren. Met een kwieke pas loopt ze voor me uit; ze heeft dit



Van links naar rechts: limonade en taartjes bij De Gillende Keukenmeiden in Zwolle; uitzicht op de Lebuinuskkerk vanaf de andere kant van de IJssel in Deventer; het pilslokaal van DAVO

vaker gedaan. Op 46 meter hoogte wijst ze allerlei bijzonderheden in de stad aan, zoals de Proosdij, het oudste stenen woonhuis van Nederland, dat zelfs de vele branden die de stad hebben geteisterd heeft doorstaan. Het zit pal achter de gloednieuwe bibliotheek; weer zo'n plek in Deventer waar oud en nieuw samenkomen.

Hoog boven de stad kijk ik richting de IJssel: de grijze watermassa die me deze hele reis begeleidt. Aan de overkant van het water houdt de stad zo goed als op en zie ik het groen van de rivierdelta, terwijl de oever aan de stadskant nog pal in het centrum ligt. Omdat het zulk mooi weer is, zie ik mensen in groepjes samenkomen op de kade. Ze lopen met meegebracht drinken in de hand en kletsen gezellig met elkaar. Een koud biertje klinkt mij als muziek in de oren, dus ik zet koers naar DAVO Bierem.

In de gezellige biertuin van DAVO neem ik plaats aan een picknicktafel. Ik zit nog maar net of Jos Schmitz, een van de oprichters van het biermerk, zet al een ijskoud witbier voor me neer. Hij en zijn compagnon Marijn Kroon bestoken me enthousiast met vragen over wat voor bier ik lekker vind en hoe ik hun bier vind smaken. Op de vraag of ik trek heb kan ik nauwelijks antwoord geven, want de borrelplank is al besteld. De namiddagzon prikt in mijn gezicht en het eerste biertje maakt me al een beetje duizelig, maar wanneer brouwer Arnoud Pijpker aanschuift en vraagt of ik even mee wil kijken in de brouwerij, zeg ik gretig ja. De heren zijn in 2012 klein begonnen, maar →

'Ik plof neer op het terras en krijg gelijk een glas bubbels voor me neergezet: de toon is gezet in Zutphen'

hebben inmiddels drie proeflokalen en hun bier ligt in de schappen van een groot aantal supermarkten. Ze brouwen onverstoord door, in de open brouwerij waar gasten tussen de ketels hun biertje kunnen drinken. Arnouds passie voor bier valt aan alles af te lezen. Hij vertelt honderduit over het brouwproces en de verschillende soorten bier. 'Dit is mijn speeltuin,' concludeert hij met een grijns.

Als ik 's avonds dineer op het terras van hotel Pillows, met uitzicht op de IJssel, de pakhuizen aan de kade en de Lebuinuskerk die overal bovenuit torent, heb ik sterk het gevoel met de stad verbonden te zijn. Deventer is als een warm bad, waar iedereen zich thuis kan voelen. Het is dat ik nog een laatste stop te maken heb, want aan de gezelligheid van Deventer kan ik wel wennen.

STATION 4: ZUTPHEN

Gelukkig hoef ik de gastvrijheid van de Hanzesteden niet lang te missen, want na een treinritje van tien minuten kom ik aan bij de laatste stop van deze reis. Ik plof neer op het terras in de binnentuin van het Broederen klooster en krijg gelijk een glas bubbels voor me neergezet: de toon is gezet in Zutphen.

In de kronkelende middeleeuwse straatjes van de stad verlies ik bijna mijn oriëntatie, maar uiteindelijk bereik ik het Stedelijk

Museum, dat samen met Museum Henriette Polak onder een dak zit. De musea zijn gevestigd in het 17de-eeuwse voormalige stadspaleis Hof van Heeckeren, aan het oudste plein van Zutphen. Hier wacht directeur Tiana Wilhelm me op voor een rondleiding. Ze neemt me eerst mee naar het Stedelijk Museum van Zutphen voor een kijkje in de geschiedenis. 'Zutphen is een van de oudste steden van Nederland,' zegt Tiana. 'Er valt dus heel veel te vertellen over de geschiedenis.' Museum Henriette Polak, daarentegen, focust zich op modern-klassieke schilder- en beeldhouwkunst.

We dalen af naar de kelders van het Stedelijk Museum, waar de vroegste vondsten worden tentoongesteld. Tiana wijst op een enorm bot, groter dan dat van hedendaagse dieren. 'Het is bizar om het je voor te stellen, maar hier liepen ooit mammoeten rond,' zegt ze. 'Wat je hier ziet is een dijbeen van een mammoet.' Alle stukken in het museum zijn in Zutphen zelf gevonden, waardoor er een duidelijk beeld wordt geschapen van de rijke historie van de stad, die veel verder teruggaat dan die van de meeste Nederlandse steden. Ook laat Tiana een ketting zien uit de vroege bronstijd, zo'n 800 jaar v.Chr. De glazen kralen komen waarschijnlijk uit Egypte of Syrië, wat laat zien dat er al heel vroeg gehandeld werd in de stad.

Na het bezoek aan de musea zoek ik een heel ander soort handel op, namelijk in de wijn. Wijnhandel Schaapveld bestaat al 100 jaar en zit in een prachtig pand in de schaduw van de spitse Drogenapstoren, zo genoemd naar een

straatmuzikant wiens nap, een soort beker voor alcoholische dranken, nooit droog stond. Nogal toepasselijk dat vinoloog Tim Hoyinck hier tussen de houten schappen vol flessen een glas mousserende rosé inschenkt. De 50 meter hoge toren functioneerde in de 15de eeuw kort als stadspoor, maar hij werd al snel dichtgemetseld en tegenwoordig zit er een appartement in. Vanuit het binnenplaatsje van de wijnhandel tuur ik naar de hoge torenspits boven me, terwijl Tim naast een gigantisch wijnavat nog een tweede glas voor me inschenkt. De namiddagzon schijnt en het derde glas hakt er goed in, dus ik zwalk nog net niet als Drogenap terug naar mijn hotel.

De volgende dag ben ik vroeg uit de veren voor een bezoek aan een van de best bewaarde gebleven bibliotheken van Noordwest-Europa. Ik stap de Sint Walburgiskerk binnen, een enorme kerk met onderdelen uit de 13de, 15de en 16de eeuw. Hoewel oorspronkelijk gebouwd in de 11de eeuw, is daar weinig meer van te zien. De Librije is tussen 1561 en 1564 toegevoegd en is samen met zijn inventaris volledig intact gebleven en onder begeleiding van een gids te bezoeken. Het was de eerste openbare leeszaal van Nederland, wat ook de reden is dat de boeken aan kettingen liggen. In die tijd waren boeken ontzettend kostbaar, omdat ze allemaal met de hand werden gemaakt. Terwijl ik veronderd om me heen kijk naar alle oude werken, word ik continu nauwlettend in de gaten gehouden, want de boeken mogen absoluut niet aangeraakt worden. Ik loop langs de rijen met bijna 500 jaar oude boeken in verschillende talen, met uiteenlopende onderwerpen van natuurgeschiedenis tot theologie. Het is bijzonder om te bedenken dat hier honderden jaren geleden mensen aan het studeren waren, in bijna exact dezelfde setting als nu.

Even later zit ik op een terras, het winkelende publiek komt op gang. Hoewel Zutphen een van de kleinere Hanzesteden is die ik heb bezocht, is de stad enorm rijk aan historische schatten. Alle vier de steden handelden onder het Hanzeverbond, met de IJssel als belangrijkste waterweg, maar ze hebben allen een eigen karakter. Kampen is de grappenmaker onder de vier, eigenwijs en met een gezonde dosis zelfspot. Zwolle is als hoofdstad van Overijssel de grote broer, waar middeleeuwse straatjes samenkomen met hedendaagse ketens en een keur aan horeca. Deventer is de kunstzinnige, ietwat excentriek maar enorm gezellig, en Zutphen is de nestor, met zijn historische gevels en enorme bron van kennis. Maar die oude handelsgeest? Die zie je in elke stad terug. 

 **TJITSCHE KINGMA** maakte deze reis met behulp van VisitOost. De andere vijf Nederlandse Hanzesteden zijn gelijk toegevoegd aan haar bucketlist.



De Drogenapstoren is vernoemd naar een straatmuzikant die vaak nogal diep in het glaasje keek. Tegenover: De Librije in de Sint-Walburgiskerk in Zutphen neemt je mee naar de 16de eeuw en is een van de weinige kettingbibliotheken die nog over is.

MAKE IT HAPPEN

NEDERLANDSE HANZESTEDEN

REISTIPS

HOE ER TE KOMEN

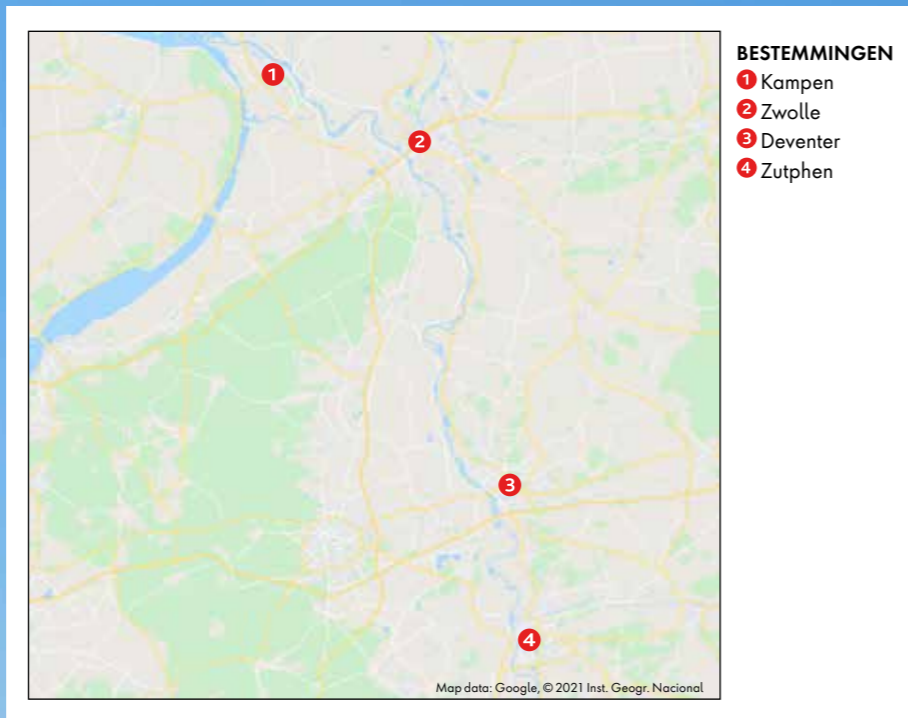
Alle Hanzesteden uit dit artikel zijn gemakkelijk te bereiken met de trein (ns.nl). Zwolle is de centraalste Hanzestad, hier ben je vanuit veel Nederlandse steden in ongeveer een uur. Natuurlijk kun je er ook voor kiezen om met de auto te gaan, kijk dan op de website van ANWB waar je het beste kunt parkeren (anwb.nl).

VERVOER TER PLAATSE

Je kunt vanaf de stations in ieder van deze vier steden gemakkelijk iedere genoemde plek lopend bereiken, maar als je accommodatie verder uit het centrum zit kun je misschien beter een bus of taxi pakken. Neem daarom altijd je OV-kaart mee.

MEER INFORMATIE

Gebruik onze gids *The Netherlands* (Eng. €16,70; shop.lonelyplanet.nl) of download het losse hoofdstuk *Central Netherlands* (€3,50). Kijk voor meer informatie over attracties en accommodaties op visithanzesteden.nl. Benieuwd naar de andere vijf Hanzesteden? Kijk op visitoost.nl/hanzesteden.



BESTEMMINGEN

- 1 Kampen
- 2 Zwolle
- 3 Deventer
- 4 Zutphen

VIER HANZESTEDEN IN VIER STAPPEN

1 Begin je reis door de trein te nemen naar Kampen. Hiervoor reis vanaf je vertrekplaats eerst naar Zwolle, waar je een elektrische treintje naar Kampen pakt. Een goede startplek is het Stedelijk Museum, waar de geschiedenis van Kampen wordt vertoond in vier onderdelen: water, religie, het Huis van Oranje en rechtspraak (stedelijkmuseumkampen.nl). Voor schitterend uitzicht over de stad, van de eeuwenoude kronkelstraatjes tot de industriehaven, beklim je de Nieuwe Toren. Huur aansluitend een bootje om de stad vanaf de IJssel te ervaren (kamperevents.nl). Voor een kop thee of koffie ga je naar De Eenhoorn aan de Oudestraat, waar ook rondleidingen worden gegeven door het oude pakhuis en je meer leert over reilen en zeilen van de tabak- en koffihandel (eenhoorn.eu). Het centrum is klein, dus je kunt gemakkelijk lopend een adresje zoeken voor je diner.

2 Neem de trein terug naar Zwolle, dit duurt zo'n tien minuten. Zwolle is een stuk groter dan Kampen en een bruisende stad waar op mooie dagen de terrassen gauw vol zitten. Je vindt veel eetgelegenheden op de Nieuwe Markt of het Bethlehemkerkplein erachter. Met mooi weer is het leuk om een

bootje of SUP te huren om een rondje over de stadsgracht te varen, waar je al gauw een uur zoet mee bent (visit zwolle.com/wat-te-doen/varen). Schuif voor de lunch aan bij het Wijnhuis, een plek die je heel even vervoert naar Frankrijk met zijn donkere interieur en bruine lederen banken (wijnhuis zwolle.nl). Wil je meer weten over de geschiedenis van Zwolle? Boek dan een van de vele stadswandelingen met een kundige gids die alles weet over de stad (zwollemetgids.nl). Bezoek de Sassenpoort met de gids of op eigen houtje, kijk vooraf op de website voor de openingstijden (sassenpoort zwolle.nl). Voor taart en thee ga je naar de Gillende Keukenmeiden, een gezellig koffiezaakje gerund door twee vrouwen. Met mooi weer kun je op het terras in het gras zitten (gillende-keukenmeiden.nl).

3 Een rechtstreekse treinverbinding brengt je in 25 minuten van Zwolle naar Deventer. Lunch op een kunstzinnige locatie tegenover de Lebuinuskkerk bij Betti Brood & Borrel (hotelinhethuisvandeventer.nl), of ga naar de gezellige Brink voor een stevige lunch bij Goesting Urban Bistro (goestingetenendrinken.nl). Boek vooraf een

stadswandeling om alles te weten te komen over middeleeuws Deventer (deventer.info). Als je liever op eigen houtje de stad verkent, kun je ook zonder begeleiding de toren van de Lebuinuskkerk beklimmen voor uitgestrekt uitzicht over de stad (€3; lebuinuskkerk.nl). In 2022 opent het nieuwe EICAS, het European Institute for Contemporary Art and Science, in een nieuw gebouw. Tot die tijd kun je een preview bekijken van wat gaat komen (eicas.nl). Drink bier bij het proeflokaal van DAVO of neem een pakketje mee voor thuis (davobieren.nl).

4 De trein van Deventer naar Zutphen doet er ongeveer tien minuten over. Begin je reis in Zutphen bij de VVV op de Houtmarkt, waar je plattegronden en stadswandelingen kunt vinden (inzutphen.nl). Bij Musea Zutphen kun je tickets kopen voor de individuele musea, of een combinatieticket voor zowel het Stedelijk Museum als Museum Henriette Polak (museazutphen.nl). Ertegenover staat de Sint Walburgiskerk, die je kunt bezoeken met een audiotour. De toren is te beklimmen zonder gids, maar de Librije is alleen toegankelijk samen met een gids (walburgiskerk.nl).

VERBLIJF

KAMPEN B&B TUSSEN DE POORTEN

Tegenover de groene strook rondom de Stadsgracht, tussen de Cellebroeders- en Broederpoort, ligt de kleinschalige B&B Tussen de Poorten. De twee kamers zijn ingericht als studioappartementen met een zithoek, keukenblok, eettafel en aparte badkamer. Dat je in een oude koeienstal slaapt daar merk je niks van, maar toen het pand in 1895 gebouwd werd was het een van de laatste stadsboerderijen van Kampen. De B&B ligt op steenworp afstand van het gezellige centrum van Kampen en dankzij de persoonlijke touch van de eigenaars voel je je gelijk thuis. Vanaf €95; tussendepoorten.nl

ZWOLLE

B&B BIJ DE SASSENPOORT

Als je graag een beetje zelfredzaam bent tijdens je reis, dan is een van de stadslogementen van B&B de Sassenpoort wellicht wat voor jou. De appartementen liggen – zoals de naam al doet vermoeden – om de hoek van de Sassenpoort en dus pal in het centrum van Zwolle, naast de meeste horeca. De appartementen hebben een volledig uitgerust keukenblok, maar of je toekomt aan koken temidden van het gezellige gedruis in Zwolle, is maar de vraag. Wil je thuis eten maar niet koken? Haal dan een pizza bij De Pizzabakkers, om de hoek in de Sassenstraat om in de B&B op te eten. Vanaf €97; bijdesassenpoort.nl

DEVENTER

PILLOWS HOTEL AAN DE IJSSEL

Logeren op stand doe je bij Pillows. Het hotel ligt ten opzichte van het centrum aan de andere kant van de IJssel, dus om van oever naar oever te komen kun je het best het splinternieuwe elektrische pontje nemen dat naast het hotel aanmeert. Eenmaal in je kamer heb je hoe dan ook schitterend uitzicht: over de IJssel met daarachter de skyline van Deventer of op het oudste openbare wandelpark van Nederland, het Worplantsoen. De kamers zijn smaakvol en voelen luxueus dankzij het lichte interieur en de grote ramen. Het diner is er uitstekend, en het ontbijt wordt geserveerd in de serre met uitzicht op de IJssel. Vanaf €140; pillowshotels.com/deventer

ZUTPHEN

HET BROEDEREN- KLOOSTER

Bij het Broederenklooster is het kostelijk overnachten. Dit voormalige klooster uit de 13de eeuw is onlangs volledig gerenoveerd en omgetoverd tot een sfeerol boetiehotel. Veel van de originele elementen zijn bewaard gebleven, dus in sommige kamers staat je bed tegen de oude stenen kloostermuur aan. De kamers zijn gevestigd in de voormalige slaapvertrekken van de monniken en zijn comfortabel en knus, met een donker interieur dat enorm gezellig oogt. Als je van lekker eten houdt is het aan te raden om een arrangement inclusief diner te kiezen, want de vier-en-zesgangenmenu's zijn hier het neusje van de zalm. Vanaf €180; broederenklooster.nl